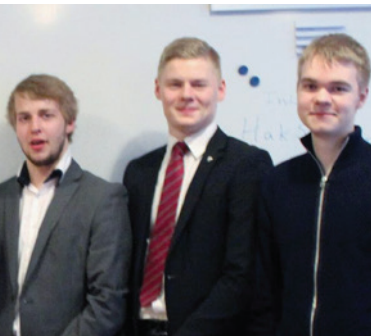

arin undan, saman við foreldrum teirra. Í ávíka-vist Dagstovnalógini og Fólkkaskúlalógini eru endamálsorðingarnar rættiliga samdar um, hvat uppgávan er, nemliga at námsfrøðingurin leggur lunnar undir framhaldandi menningar- og læringsgongd barnsins, í føroyska fólkkaskúlanum.

Námsfrøðingurin er um barnið fyrstu góðu 5 árini og letur síðan stafettina víðari til læraran næstu 9 árini. Í siðvenjubundna skúlaverkinum var hetta skiftið rættiliga knívsskorðið, men rákið uttanlands og her heima er, at námsfrøðingurin og lærarin eru saman um skiftistíðina, tá ið barnið fer úr dagstovninum í fólkkaskúlan. Tvørprofessionella samstarvið hevur til endamáls, at barnið fær sagt ordiliga farvæl við fyrsta menningar- og læringsumhvørvið, barnagarðstíðina, og so líðandi venur seg við næsta kapitul í menningar- og læringsumhvørvinum, sum er føroyski fólkkaskúlin.

Eitt annað, sum talar fyri, at lønin ímillum námsfrøðingar og lærarar verður hin sama er, at lærarar og námsfrøðingar sita saman á skúlabonki, tá ið talan er um ískoytisútbúgving9, sum hevur til endamáls at uppstiga lærarar og námsfrøðingar, ið hava fingið útbúgving eftir gomlu skipani, so hesi kunnu fáa eitt BA-nám...

At leggja politisku ósemjur okkara til viks, og standa saman sum tjóð og fólk á ólavsoku, tað eiga vit at megna.

Vegna landsnevnd Unga Tjóðveldsins Tór Marni Weihe

Elsebeth spyr um tunlarnar Norður um Fjall

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir, løgtingslimur

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir hevur sent skrivligan fyrispurning til landstýrismannin í figgjar-málum, Jørgen Niclasen, um tunlarnar norður um fjall.

1: Hevur landstýrismaðurin fingið svar frá avvarðandi myndugleikum, byggifyritøkum, ráðgevar-

um, hvørt tað er bíligari at víðka verandi tunlar Norður um Fjall sammett við at gera nýggjar – hetta við atliti til at gera tað figgjarliga møgult at fara fyrr í gongd ?

2: Hvussu gongur við kannungunum hjá Landsverk at kanna nærri kostnaðin av at víðka verandi tunlar, samanborið við at gera nýggjar ?

Tann 24. Sept. 2014 setti undirritaða fyrispurning til landstýrismannin í figgjar-málum, Jørgen Niclasen um tunlarnar Norður um Fjall.

Fyrispurningurin snúði seg fyrst og fremst um at fáa kanna, hvussu nógv bíligari tað var at breiðka og hækka verandi tunlar sammett við at gera nýggjar.

Rættarnevndin var í

Sveis í juni mánaða 2013 við tí fyri eyga at kunna okkum um tunnilsgerð har. Vit spurdu um møguleikar at hækka og breiðka tunlar ístaðin fyri at gera nýggjar. Har varð upplýst, at tað var bíligari at hækka og breiðka tunlar samanborið við at gera nýggjar. Tað vóru tó ymisk viðurskiftir í hvørjum einstøkum føri, sum høvdu ávirkan á hetta m.a. hvussu nógv tímar teir sluppu at arbeiða um døgnið. Samanumtikið var tað bíligari at víðka tunlar heldur enn at gera nýggjar.

Í sínum svari sigur landsstýrismaðurin m.a., at hann í næstum fór at kanna nærri, hvørjar royndir myndugleikar og byggi-fyrirtekur høvdu ádrastaðni

við umvæling av tunlum og kostnaðin av at dagføra og víðka verandi tunlar, heldur enn at gera nýggjar. Endamálið við hesum var at finna bíligari loysnir fyri tunnilsgerð, sum kunnu leggjast til politiska støðutakan.

Tørvurin á nýggjum ella dupultsporaðum tunlum hevur ongantið verið størri enn hann er nú. Tað er sera nógvur aktivitetur Norðanfyri Fjall. Bakkafrøst hevur sera stórt virksema bæði í Árnafirði, Norðoftum, Hvannasundi og á Viðareiði.

Ferðavinnan í Føroyum økist støðugt og stóru ferðamannabussarnir passa ikki ígjøgnum tunlarnar, og avmarkar hetta møguleikarnar í ferðamannavinnuni. Økið Norðanfyri Fjall hevur

nógv at bjóða uppá í ferðavinnuhøpi. Vit hava tosað um at menna Føroyar sum ferðamannaland í nógv ár nú, men status er, at stóru ferðamannabussarnir passa ikki ígjøgnum tunlarnar Norður um Fjall.

Vit gleðast øll um at fáa dupultsporaðan tunnel til Viðareiðis. Hetta er eitt stórt frambrot, sum vit øll gleðast um. Verandi tunlar Norður um Fjall koma tí at verða ein stóru fløskuhálsur, sum ongantið áður.

Nógv vilja sjálvandi siga, at tunlarnir Norður um Fjall skuldu verið gjørdir áðrenn tunnelin til Viðareiðis. Eri samd við teimum, men Viðareiðistunnelin var tað sum politisk semja fekst um.

BLF við í agurkutíðar kampagnu móti Fróðskaparsetrinum

Bárður Larsen útbúgvingarleiðari á Fróðskaparsetrinum

Fyribrigdið agurkutíð er væl kent í tíðindaheiminum. Er onki at siga frá, má onkur søga spinnast. Helst skal søgan vera um onkra konflikt, onkran sum hevur dummað seg ella ikki livað upp til forvæntningarnar. So var eisini í Degi og viku fríggjakvøldið 10. juli. Tað var ikki áhugavert, at Fróðskaparsetrið við lítið av midlum hevði spent seg út við nýggjum útbúgvingum, m.a. master í lögfrøði. Tað var ikki áhugavert, at stig fyri tveimum árum síðan fyri fyrstu ferð nakrantíð á universitetsstigi í Føroyum vóru tikin til at útbúgva føroyingar í føroyskari lögfrøði, lagað til føroyska samfelagið. Meira áhugavert enn at lýsa positivu nýggjheitina var, at ein konflikt skuldi vera millum BLF og Fróðskaparsetrið um masterútbúgvingina í lögfrøði.

Eg noktaði at stilla upp til slíka agurkujournalistiska

samrøðu. Slík evni eru ikki egnað til at verða lýst uppá fáar minuttir. Tíðin er ov stutt – og kampagnujournalistisku undirtónarnir ov skaðiligrir – til, at nakað gott kann spyrjast burturúr.

Ein høvuðsatfinning hjá umboðnum fyri BLF í innslagnum var henda, at upptøkukrøvini skuldu vera ov lin. M.a. skuldi vera møgult at sleppa inn á master í lóg uttan bachelor, bara ein hevði royndir frá arbeiðsmarknaðinum.

Til tað er at siga, at høvuðstreytin í okkara upptøkureglum er traditionellur lögfrøðiligur bachelor. Næst eftir tað er treytin annað slag av bachelor við nóg mikið av lógarfakum ella viðkomandi royndum. Royndirnar koma aftrat viðkomandi grundútbúgving og standa ikki einsamallar. Rætt er, at hetta kundi verið greiðari orðað, men soleiðis verður praktiserað.

Onnur høvuðsatfinningin var, at vandi skal vera fyri, at fólk eftir lokna útbúgving á Setrinum fara at kalla seg lögfrøðingar, hetta tí at lýsingin av hesi MA-útbúgving hevur marknaðarført útbúgvingina sum at “lesa lögfrøði”.

Men hetta erkvisni í mun til heitið lögfrøðingur hevur als onki grundarlag. Heitið lögfrøðingur er einans ein óalmenn roynd at flyta

fremmanda heitið “jurist” yvir í føroyskt. Og fremmanda heitið juristur er heldur ikki vart heiti. Sambært donsku wikipediu kann heitið jurist brúkast av øllum, sum “beskæftiger sig med jura”.

Cand. jur. er hinvegin vart heiti, men ikki lögfrøðingur ella juristur. Rætt er, at vit ofta hefta heitið juristur (seinni í tíð ofta “lögfrøðingur”) á serliga tey, sum hava donsku útbúgvingina cand. jur. Hesin vani stavar frá tí veruleika, at vit í langa tíð her á landi og í danska ríkinum sum heild mestsum bara hava kent lögfrøðingar, ið vóru cand.jur. Soleiðis var kortini ikki søguliga frá tí av, at lögfrøðiútbúgvingin við Keypmannahavnar universitet varð stovnað í 1736 og fram til 1936. Kendi føroyski politikarin Niels Winther verður vanligi sagdur at hava verið lögfrøðingur av útbúgving – evt. í parantes nágreinað sum exam. jur. – og sakførari av yrki. Danskir lögfrøðingar vóru nevniliga ikki allir cand.jur. millum 1736 og 1936. Teir vóru antin cand. jur. ella exam.jur. Exam.jur. var styrti og meira praktisk lögfrøðilig útbúgving, sum eisini tey kundu taka, ið ikki høvdu studentsprógv.

At lögfrøðingar eitt skifti frá miðskeiðis í 20. øld og fram móti okkara døgum bara vóru kendir sum

cand.jur. fer sjálvsagt at broytast aftur og er longu farið at broytast, nú lögfrøðiútbúgvingar fara frá eindarútbúgving til meira ymiskar og samansettar útbúgvingar, eitt nú við grundútbúgving av øðrum slagi enn tí lögfrøðiligu. Líkandi sum vit eisini kenna úr anglosaksiska partinum av heiminum. Umvent av søguliga exam.jur. eru nýggju alternativini til cand.jur. – cand.merc.jur., master á Setrinum (um bachelorurin er annur enn lögfrøði) og alamt fleiri líknandi – øðrvísi í innihaldi, men ikki á øðrum stigi, tí tey standa akademiskt fult mat.

Taka vit “frøðingin” í lögfrøðinginum uppá orðið, so er enn minni upplagt, at tey við cand.jur. skulu hava einkarætt til heitið lögfrøðingur. Frøðingur verður ofta skilt sum vísindamaður ella granskari, men føroyskir lögfrøðingar við útbúgvingini cand.jur. eru við sera fáum undantøkum ikki vísindafólk ella granskarar, men praktikarar í fyrising ella advokatar. Vil man seta tingini uppá spissin, so skuldu vit kanska heldur arbeitt ímóti, at føroyska heitið lögfrøðingur verður reserverað teimum útbúnu í lóg – av ymiskari bakgrund – sum veruliga eru frøðingar og takast við at granska lóg og geva akademiskt ikast til

menning av lögfrøðifakinum, so sum ph.d.-arum, doktorum og universitetsfólki annars.

Hvussu er og ikki, grundarlag er ikki fyri at finnast at, at onnur enn tey við donsku útbúgvingini cand. jur. kalla seg lögfrøðingar.

Eisini undrar tað, at umboð fyri júst BLF traðka fram at umboða hesa forfongiligheitina í mun til titulering. BLF er fakfelag fyri ikki bara føroyskar lögfrøðingar og búskaparfrøðingar, men eisini samfelagsfrøðingar og tað í allar breiðastu merking. BLF átti tí at verið tað seinasta til at havt avgjörðar meiningar um sublt faklig markamót og slíkt sum, hvør av røttum kann kalla seg lögfrøðingur.

Á Setrinum leggja vit stóran dent á m.a., at háttalag og perspektivering – frøði – fær góða raðfesting á útbúgvingini. Tí eru okkara lesandi í sínum góða rætti til framhaldandi at kalla seg lögfrøðilesandi og seinni sum liðugt útbúgvín at kalla seg lögfrøðingar.